

«БЕКІТЕМІН»
«СҚО әкімдігінің ДСБ»
КММ «Мағжан Жұмабаев
ауданының АА» ШЖҚ
КМҚ директоры
Г.Т.Сағандықова

2023 жыл 13 маусым

КӘСІПОРЫННЫҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ЖӘНЕ ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ЭТИКАСЫ МЕН МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОРПОРАТИВТІК КОДЕКСІ

Денсаулық сақтау қызметкерінің әдеп кодексі (бұдан әрі-Кодекс) кәсіби медициналық қызметті жүзеге асыру кезінде медициналық және әлеуметтік қызметкердің (бұдан әрі-денсаулық сақтау қызметкерлерінің) әдеп нормалары мен мінез-құлық қағидаттарының жиынтығын айқындайтын құжат болып табылады. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексінің 30-тарауы, 271-бабы, «Қазақстан Республикасының медицина және фармацевтика қызметкерлерінің Ар-намыс Кодексін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 23 желтоқсандағы №319 бұйрығы негізінде әзірленді.

Осы Кодекс денсаулық сақтау қызметкерлері, қоғам және пациент арасындағы қатынастарды айқындайды және жеке адамның және жалпы қоғамның құқықтарын, қадір-қасиетін, денсаулығын қамтамасыз етуге бағытталған, сондай-ақ денсаулық сақтау қызметкерінің өз қызметі үшін қоғам алдындағы жоғары моральдық жауапкершілігін айқындайды.

I БӨЛІМ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Денсаулық сақтау қызметкерлерінің Этикалық кодексі медицина және әлеуметтік қызметкерлердің өз қызметі үшін азаматтар мен жалпы қоғам алдындағы моральдық жауапкершілігін анықтайды.

Өз қызметінде Денсаулық сақтау қызметкерлері келесі моральдық және этикалық принциптерді басшылыққа алуы керек:

- осы кодексті және Ар-намыс Кодексін басшылыққа алу;
- Қазақстан Республикасы азаматтарының денсаулығын нығайтуға ықпал ету;
- тек пациенттің мүддесі үшін шешім қабылдау;
- жоғары беделін түсіруге қабілетті іс-әрекеттер жасауға жол бермеу
- не допускать совершения действий, способных дискредитировать высокое звание работника здравоохранения Республики Казахстан;
- өз қызметтік міндеттерін адал және сапалы атқару;
- непрерывно совершенствовать свои профессиональные знания;
- жарнамалау және пайдалану мәселелерін басшылыққа ала отырып, алдын алу және емдеу әдістері мен құралдарын жеке пайдасына жол бермеуге;
- еңбек тәртібін мүлтіксіз сақтау;

Денсаулық сақтау ұйымдарының мүлкін ұқыпты және тиімді пайдалану;

- сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы тұру;

- қызметтік ақпаратты пайдакүнемдік және өзге де жеке мақсаттарда пайдалануға жол бермеу;

- ұжымда тұрақты және жағымды моральдық-психологиялық жағдай жасауға ықпал ететін жеке мысал;

- басқа медицина және фармацевтика қызметкерлері тарапынан Ар-намыс кодексінің нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеу және жолын кесу;

- өзінің қызметтік міндеттерін атқару кезеңінде белгіленген киім нысанын сақтау. Науқастармен қарым-қатынаста Денсаулық сақтау қызметкерлері:

- адамның жасына, жынысына, ұлтына, дініне, азаматтығына, тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына немесе кез келген өзге де мән-жайларға қарамастан оның құқықтарын, ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу;

- мұқтаж жандарға медициналық көмек көрсету;

- адам өмірін сақтау міндетін үнемі есте сақтаңыз;

- азаматтардың мемлекеттің денсаулық сақтау жүйесіне деген сенімін нығайтуға ықпал ету;

- науқастарға қатысты қаржылық және өзге де бопсалау фактілеріне жол бермеу, өз әріптестері тарапынан мұндай әрекеттердің жолын кесу жөнінде күш салу;

- өз іс-әрекеттерімен қоғам тарапынан негізделген сынға себеп бермеу, оған төзімділік таныту, кемшіліктерді жою және кәсіби қызметін жақсарту үшін сындарлы сынды қолдану.

Әріптестермен қарым-қатынаста Денсаулық сақтау қызметкерлері:

- жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтау, сыпайы және дұрыс болу;

- риясыз көмек көрсетуден бас тартпаңыз және егер науқастың мүдделері қажет болса, әріптестеріңізден кеңес сұраңыз;

- басқа медициналық және фармацевтикалық қызметкердің кәсіби біліктілігіне көпшілік алдында күмән келтірмеу;

- қазақстандық медицинаның дәстүрлері мен жетістіктерін арттыру.

Денсаулық сақтау қызметкері өзінің біліктілігі мен құзыреттілігіне, азаматтардың денсаулығын қорғау ісіне, оларға көрсетілетін көмектің сапасын барынша жоғары деңгейде қамтамасыз етуге барлық күш-жігерін жұмсауға тиіс.

Денсаулық сақтау қызметкері жынысына, жасына, нәсіліне және ұлтына, тұрғылықты жеріне, әлеуметтік мәртебесіне, діни және саяси сенімдеріне, сондай-ақ өзге де медициналық емес факторларға қарамастан кез келген адамға медициналық көмек көрсетуге міндетті.

Денсаулық сақтау қызметкері қолда бар ресурстар шегінде өзінің біліктілігіне, лауазымдық нұсқаулықтарына және қызметтік міндеттеріне сәйкес сапалы және қауіпсіз медициналық көмекті қамтамасыз етуге, оның ішінде моральдық жағынан да жауапты болады.

Денсаулық сақтау қызметкерінің медициналық қоғамдастық қатарларының тазалығын сақтау, әріптестерінің де, өздерінің де қателіктерін бейтарап талдау моральдық міндеті. Абыройсыз және қабілетсіз әріптестердің, сондай-ақ

науқастардың денсаулығына зиян келтіретін әртүрлі кәсіпқой тәжірибесіне кедергі жасау.

Медициналық және әлеуметтік қызметкердің қоғамдағы ролін ескере отырып, ол қоғамдық іс-шараларға, әсіресе салауатты өмір салтын насихаттайтын іс-шараларға қолдау көрсетіп, қатысуы керек.

II БӨЛІМ. ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ЖОЛ БЕРІЛМЕЙТІН ӘРЕКЕТТЕРІ.

Денсаулық сақтау қызметкерінің білімі мен жағдайын теріс пайдалану оның кәсіби қызметіне сәйкес келмейді.

Денсаулық сақтау қызметкері құқылы емес:

- өз білімі мен мүмкіндіктерін адамгершілікке жатпайтын мақсаттарда пайдалану;
- медициналық шараларды қолдануға немесе олардан бас тартуға жеткілікті негіз жоқ;
- науқасты жазалау мақсатында, сондай-ақ үшінші тұлғалардың мүддесі үшін медициналық ықпал ету әдістерін қолдану;
- науқасқа өзінің философиялық, діни және саяси көзқарастарын таңу;
- науқасқа қасақана да, немқұрайлылықпен де физикалық, моральдық немесе материалдық зиян келтіру және осындай зиян келтіретін үшінші тұлғалардың әрекеттеріне немқұрайлы қарау.

Денсаулық сақтау қызметкерінің жеке көзқарасы және басқа да кәсіби емес себептер диагностика мен емдеуге әсер етпеуі керек.

Науқастың ұсынылатын ақылы медициналық қызметтерден бас тартуы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде оған тегін көрсетілетін медициналық көмектің сапасы мен қолжетімділігінің нашарлауына, түрлері мен көлемдерінің азаюына себеп бола алмайды.

Науқастар мен науқастардың сыйлықтары өте жағымсыз, өйткені олар сыйлықтар бермейтін немесе қабылдамайтын науқастарға аз қамқорлық көрсететіндей әсер қалдыруы мүмкін. Сыйлықтар қызмет көрсету үшін берілмеуі немесе алынбауы керек. Қолма қол ақша немесе бағалы сыйлықтар түрінде сыйлықтар алуға тыйым салынады.

Денсаулық сақтау қызметкерінің өз жағдайын, науқастың эмоционалдық жағдайын пайдалана отырып, онымен мүліктік мәмілелер жасауға, оның еңбегін жеке мақсатта пайдалануға, сондай-ақ бопсалау мен паракорлықпен айналысуға құқығы жоқ.

Денсаулық сақтау қызметкері емделушіге емдеу курсына тағайындау кезінде пайдаланылатын дәрілік препараттар, медициналық бұйымдар туралы анық емес, толық емес немесе бұрмаланған ақпаратты ұсынуға, оның ішінде науқастан бағасы неғұрлым төмен дәрілік препараттардың, медициналық бұйымдардың болуы туралы ақпаратты жасыруға құқылы емес.

Денсаулық сақтау қызметкері дәрілік препараттарды дайындаушы фирмалардан және таратушылардан өздері ұсынатын дәрі-дәрмектерді тағайындағаны үшін көтермелеулер қабылдамауға, медициналық ұйымның аумағында компанияның логотипі немесе дәрілік препараттың, медициналық бұйымның сауда атауы бар заттарды пайдалануға тиіс.

Лауазымдық міндеттерін орындау кезінде медицина қызметкері байсалдылықты сақтауы және оларға тұрақты тәуелділікті тудыратын кез келген құралдардың ықпалында болмауы тиіс.

Кәсіби тәуелсіздік.

Денсаулық сақтау қызметкерінің кәсіби тәуелсіздігін сақтау құқығы мен міндеті. Жаңа туған нәрестелер мен қарттарға, мүгедектерге, әскери қызметшілер мен бейбіт тұрғындарға, жоғары дәрежелі басшыларға және қамауда отырған адамдарға медициналық және әлеуметтік көмек көрсете отырып, денсаулық сақтау қызметкері кәсіби шешім үшін барлық жауапкершілікті өз мойнына алады, сондықтан әкімшілік, науқастар немесе басқа адамдар тарапынан кез келген қысым әрекеттерін қабылдамауға міндетті.

Денсаулық сақтау қызметкері, егер ол Қазақстан Республикасының заңнамасына, әдеп қағидаттарына, кәсіби борышына қайшы келетін әрекеттерді талап етсе, кез келген жеке немесе заңды тұлғамен ынтымақтастықтан бас тартуға тиіс.

Сараптамаларға, консилиумдарға, комиссияларға, консультацияларға және т. б. қатыса отырып, денсаулық сақтау қызметкері өз ұстанымы туралы нақты және ашық мәлімдеуге, өз көзқарасын қорғауға, ал қысым болған жағдайда заңдық және қоғамдық қорғауға жүгінуге міндетті.

III БӨЛІМ. ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ҚЫЗМЕТКЕРІ МЕН НАУҚАСТЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ

Науқастың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу.

Денсаулық сақтау қызметкері науқастың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуі керек, оған және оның жақындарына мұқият және шыдамдылық танытуы керек.

Науқасқа дөрекі және адамгершілікке жатпайтын көзқарас, оның адамдық қадір-қасиетін қорлау, сондай-ақ науқастардың кез келгеніне артықшылық көрсету немесе денсаулық сақтау қызметкерінің артықшылығын немесе ұнатпауын білдіру қолайсыз.

Медициналық және әлеуметтік көмек көрсету шарттары.

Денсаулық сақтау қызметкері пациенттің бостандығы мен қадір қасиетінің ең аз шектелуі жағдайында медициналық және әлеуметтік көмек көрсетуі тиіс.

Мүдделер қақтығысы.

Мүдделер қақтығысы туындаған кезде науқас-қоғам, науқас-отбасы және т. б., Денсаулық сақтау қызметкері науқастың мүдделеріне артықшылық беруі керек, егер оларды жүзеге асыру пациенттің өзіне немесе айналасындағыларға тікелей зиян келтірмесе.

Медициналық құпия.

Науқас Денсаулық сақтау қызметкерінің барлық медициналық және өзіне сеніп тапсырылған жеке ақпаратын құпия ұстайтынына сенуге құқылы. Денсаулық сақтау қызметкері науқастың немесе оның заңды өкілінің рұқсатынсыз медициналық көмекке жүгіну фактісін қоса алғанда, тексеру және емдеу барысында алынған мәліметтерді жария етуге құқылы емес. Денсаулық сақтау қызметкері медициналық құпияны ашуға кедергі келтіретін шаралар қабылдауы керек. Науқастың қайтыс болуы медициналық құпияны сақтау міндетінен

босатпайды. Медициналық құпияны жария етуге Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда жол беріледі.

Ауыр халдегі науқастың моральдық қолдауы.

Денсаулық сақтау қызметкері өліп бара жатқан адамның қайғы-қасіретін барлық қол жетімді және заңды түрде жеңілдетуге міндетті. Денсаулық сақтау қызметкері науқасқа оның қалауы бойынша кез келген діни конфессия министрінің рухани қолдауын пайдалану құқығына кепілдік беруге міндетті.

Денсаулық сақтау қызметкерін таңдау.

Денсаулық сақтау қызметкері өзінің одан әрі емделуін немесе патронажын басқа маманға сеніп тапсыруға шешім қабылдаған пациентке кедергі жасауға құқылы емес.

Денсаулық сақтау қызметкері науқаспен жұмыс істеуден бас тарта алады, оны келесі жағдайларда басқа маманға жібереді:

егер өзін жеткілікті Құзыретті сезінбесе, тиісті көмек көрсету үшін қажетті техникалық мүмкіндіктері жоқ;

Медициналық және әлеуметтік көмектің бұл түрі маманның адамгершілік принциптеріне қайшы келеді;

егер емделу және тексеру тұрғысынан пациентпен немесе оның туыстарымен қайшылықтар болса.

IV БӨЛІМ. МЕДИЦИНА ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ

Әріптестер арасындағы қарым-қатынас.

Денсаулық сақтау қызметкерлері арасындағы қарым-қатынас өзара сыйластыққа, сенімге негізделуі керек және науқастың мүдделерін сақтаумен ерекшеленуі керек.

Әріптестермен қарым-қатынаста Денсаулық сақтау қызметкері адал, әділ, мейірімді, әдепті, олардың білімі мен тәжірибесіне құрметпен қарауы керек, сондай-ақ оларға өз тәжірибесі мен білімін жанқиярлықпен беруге дайын болуы керек.

Басқа қызметкерлерді басқарудың моральдық құқығы жоғары кәсіби құзыреттілік пен жоғары адамгершілікті талап етеді.

Әріптеске қатысты сын дәлелді және қорлаушы болмауы керек. Кәсіби іс-әрекеттер сынға ұшырайды, бірақ әріптестердің жеке басы емес. Әріптестердің беделін түсіру арқылы өз беделіңізді нығайтуға тырысуға жол берілмейді. Денсаулық сақтау қызметкерінің пациенттер мен олардың туыстарының қатысуымен әріптестері мен олардың жұмысы туралы жағымсыз сөздер айтуға құқығы жоқ.

Мейірбике дәрігер тағайындаған медициналық манипуляцияларды дәл және білікті түрде жүргізуге міндетті. Мейірбикенің жоғары кәсібилігі-мейірбике мен дәрігердің жолдастық, алқалық қарым-қатынасының маңызды моральдық факторы. Дәрігер мен мейірбикенің кәсіби міндеттерін атқару кезінде олардың қарым-қатынасының таныстығын, қызметтік емес сипатын медициналық этика айыптайды. Егер мейірбике дәрігердің емдік ұсыныстарының орындылығына күмәнданса, ол бұл жағдайды алдымен дәрігердің өзімен, содан кейін күмән туындаған жағдайда - жоғары басшылықпен әдептілікпен талқылауы керек

V БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК КОДЕКСТІҢ ҚОЛДАНЫЛУ ШЕКТЕРІ

ЭТИКА ЖӘНЕ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ, ОНЫ БҰЗҒАНЫ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК, ОНЫ ҚАЙТА ҚАРАУ ТӘРТІБІ

Әдеп кодексінің қолданылуы.

Осы корпоративтік кодекс «СҚО әкімдігінің ДСБ» КММ «Мағжан Жұмабаев ауданының аудандық ауруханасы» ШЖҚ КМК шегінде жұмыс істейді және қызметкерлер үшін міндетті күші бар.

Ұйым қызметкерінің жауапкершілігі.

Кәсіби этиканы бұзғаны үшін жауапкершілік дәрежесін тәртіптік комиссия айқындайды.

Егер этикалық нормаларды бұзу құқықтық нормаларды бір мезгілде қозғаса, қызметкер ҚР заңнамасына сәйкес жауапты болады.

Корпоративтік этика және мінез-құлық кодексін қайта қарау және түсіндіру.

Осы Кодекстің жекелеген ережелерін қайта қарауды және түсіндіруді кәсіподақ қызметкерлерінің ұсыныстарын ескере отырып медициналық көмектің сапасын басқару қызметінің комиссиясы жүзеге асырады.